

**R. P. Thomæ Comptoni Carleton, Cantabrigiensis,
Societatis Jesu, In Collegio Anglicano Leodiensi Sacræ
Theologiæ Professoris, Cvrsus Philosophicus Vniversvs**

Carleton, Thomas Compton

Antverpiæ, M.DC.XCVII.

Disputatio XVIII. De Negationibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95656](#)

SECTIO II.

Sitne recte assignata divisio Entis Rationis in Negationem, Privationem, & Relationem.

I.
Non vide-
tur recte af-
fignata di-
visio Entis
Rationis in
Negationem.
Pri-
vationem.
Relatio-
nem.

Non recte assignata videtur hæc divisio. Primo, quia mera fictio sine ullo fundamento est species Entis Rationis, & tamè sub hac divisione nequam coniunctur. Secundo, quia sicut entia realia dividuntur in decem prædicamenta, quidni etiam Entia Rationis, quæ ad eorum similitudinem fingi possunt, in totidem dividantur, sicut ea divisa Pythagoras, & virginis prædicamenta constitutæ ad similitudinem quippe substantie finguntur Chimæra, Hippocervus, & alia hujusmodi Entia Rationis, quæ finguntur quasi per se stantia. Per modum quantitatis fingitur extensio horum Entium Rationis, vel spatium imaginarium & similia: per modum qualitatis, ut si fingamus Angelum album, illa enim albedo fingitur in se Angelo, cum tamen Chimæra sit, nulla siquidem à Deo creari albedo potest, quæ perat naturaliter Angelo inhæretur.

II.
Hac divisio
solum com-
pletetur
Entia Rati-
onis quæ ad
scientias
deserviunt.

Dico ergo divisionem hanc recte assignatam esse pro Entibus Rationis tantum doctrinalibus, sub qua proinde divisione non continentur merè fictiæ, quaque nihil ad scientias deserviunt, nec ad entis realis cognitionem quidquam conducunt: fingi siquidem Entia Rationis innumera possunt, quæ prædicamenta omnia transcendent. Fictionem aliqui ad negationem reducunt, quia, inquit, quæ singuntur entia, nulla sunt, ad quid enim fingerentur? Alij tandem Ens Rationis dividunt in Fictionem, Negationem, & Relationem, Privationem autem ad negationem reducunt. Sed lis est de nomine, nos ut foliemus loquemur cum communione.

III.
Quomodo
diffirat Re-
lationis ratio-
nis à Negati-
one & Pri-
vatione.

Differet relatio Rationis à Negatione & Privatione, quod illa (nisi merè Chimæra sit, ut inter duas Chimæras) positivum aliquid ad absolutum proponit, cui denominationem dat respectivi, cum esse ad esse in ratione nostra distinguere possint. Negationes verò pro fundamento supponunt negativum quid, licet concipiatur ad modum positivi. Ratio Entis Rationis ab omnibus Entibus Rationis abstracta, analoga sit, an univoca dicam dum de ente reali, eadem enim utriusque est ratio, cum non minor, imo haud paulo fortasse major generum ac specierum sub ente facta copia sit, & varietas quam sub vero.

IV.
Relatio ra-
tionis ex
triplici ca-
pite oriri
potest.

Relatio verò rationis ex triplici oriri capite potest. Cum enim ad relationem realem tria requiriatur, subiectum reale, ratio fundandi, & terminus realis realiter existens, defectu primi Relatio prædicamentalis Dei ad creaturas facta est, & Ens rationis, quia Deus relationis realis de novo adveniens capax non est, sicut nec mutationis. Defectu secundæ,

omnes relations quæ consequi singuntur denominations extrinsecas, dicuntur esse rationis, ut relatio domini, servi, visi ad videntem, de quibus suo loco. Defectu tertij, relatio Adam ad Antichristum, vel Petri existens ad cundem Antichristum est facta, sicut à sortiori relatio patietis ad Chimæram; si enim relatio realis ad terminum non existenter dari nequeat, multo minus ad impossibilem.

Circa secundum divisionis hujus membrum, Negotiationes scilicet & Privationes, cum multa sit dicta, peculiarem hinc de ijs institutum disputandum, licet enim à multis de ijs in Physicis disputatur, commodius tamen hinc immediate post Ens Rationis videtur de ijs tractandi locus.

SECTIO III.

Quid sit prima, quid secunda intentione: ubi utrum secunda intentiones sint
Entia Rationis.

Intentionis licet propriæ loquendo si actus voluntatis quo tendimus in finem, tumitur nihilominus hinc pro actu intellectus, per quem tendimus in intentionem, objectum, seu illi attendimus.

Duplex est formalis & objectiva: formalis est ipse actus, objectiva objectum ab actu cognitum, sicut fides dicitur vel actus quo credimus, vel res ipsa credita, sicut eriam dicimus definitio formalis, & objectiva.

Intentionis tum formalistum obij. Activa duplex est, prima & secunda. Intentionis formalis prima, est actus directus, eu ille qui ita tendit in objectum, ut alium præter intentio in actum non supponat, sive primo tendit, & objectum hoc modo cognitum est prima intentionis objectum. Activa quia primo actum terminat. Secunda intentionis formalis, est cognitio reflexa tendens in priorem aliquem actum, ut cum quis se sit scire. Non tamen est semper necessarium ad hoc ut actus sit reflexus quod feratur in actum præcedentem, sed sufficit ferri in objectum illius, supponendo actum præcessisse, sic actus comparans naturam abstractam cum suis inferioribus est reflexus, quia licet feratur in naturam, supponit tamen præcessisse actum abstractum. Objectum hujus secundi actus vocatur secunda intentionis. Prima ergo intentionis formalis constituit subjectum, prædicatum, definitionem, &c. secunda ea jam constituta cognoscit.

Hinc infero, nec omnem primam intentionem objectivam esse Ens reale, ut cum primo concipitur Nihilominus, ac proinde non semper requiritur prima intentionis objectivam, nec omnem secundam intentionem objectivam esse Ens Rationis, ut constat cum supra aliquid reale, vel super actus intellectus nostri reflectimus, qui certè Entia Rationis non sunt, nisi objectivæ, de quo tamen genere Entium Rationis hinc non est sermo.

DISPUTATIO XVIII.

De Negotiationibus.

Negationes
Entibus Ra-
tionis sunt
affines.

Enibus Rationis affines sunt Negotiationes, imo eidem, ut multi putant, ovo genitæ, actione scilicet intellectus, unde sicut illa, Rationis emia, ita Negotiationes Rationis non entia vocali voluntate, utque illa sum esse, ita sum has non esse intellectui debere dicunt. Alij tamen, quamvis ex-

his eas, & tenuis, ut ita dicam, stirpis esse fateantur, figura, nihilominus esse pernegant. Quidquid sit, rebus certè positivis perniciosa, ac fatales sunt, ut pote quarum semper occasu oriuntur, nascuntur interitu, morte vivunt. De his ergo præsens erit disceptatio.

SECTIO

SECTIO I.

Vtrum dentur Negationes Auctorum sententia.

I. Proponitur flans difficultates. **N**hoc totius cardo disputationis vertitur, ut, sicut necne in rerum naturâ hujusmodi negationes, ostendamus; res enim non usque adeo certa, explorataque vel in unam partem est, vel alteram. Negationes siquidem improbant nonnulli, plerique supponunt, haec tenus ex industria probavit, quod sciam, nemo. Quærimus ergo in præsenti, dentur necne hujusmodi Negationes, seu remotiones entium, quæ rebus positivis extremæ, seu contradictoriæ opponuntur, sicutque formalis earum è rerum naturâ expulso; Nonnulli enim ob difficultates, quas ex negationibus provenire arbitrantur, eas rejiciunt ut impossiles.

II. **C**ontra factum oportuit: nec propterea negationes ableganda sunt, quod non nihil secum molestia ferant, sed astraenda potius, cum stabilita semel carum doctrina, res quasque intricatissimas facile reddit & expeditas: & quamvis aliquo sensu tenebræ ipsæ sint, rebus tamen alijs non parum lucis adferunt. Quod vel inde constat, illi enim ipsi, qui hic negationes impugnant maximè, ijsdem postea maximè utuntur, nee explicare quidquam in hoc generare possunt, quin in eas incogitantes, inò nolentes incident. Conari ergo debet Philosophus, ut principium potius aliquid stabiliat quamvis nonnulli in eo difficultatis occurrat, & eo posito, clare postea procedat, quâm ut co negato, omnia tenabris involvat. Difficultates vero, si quæ insurgant, complanandas sunt, non fugienda.

III. **P**rima sententia negat dari parte rei Negationes, & privationes, easque aliud nihil esse assertit, quâm res ipsas positivas possibles. Hucusque auctores hujus sententia convenient, in modo, tamen eam explicandi differunt. Aureolus, Gabriel, Souris, & alij quibus subscribit Pater Moncæus d. n. c. 3. negationes, & privationes, ajunt esse res possibilis connotando propositionem de ipsis negativam veram. Sed contra: hac enim est manifesta petitio principij, contraria enim sententia contendit, propositionem negativam qua de ipsis per modum positivæ tendentia formatur, ut aer est tenebrosus, veram esse non posse, nisi dentur negationes, ut latius ostendam sententia sequente.

Doctus ergo quidam recentior ait; Negationes aliud nihil esse, quâm formas, seu res positivas possibiles connotantes volitionem, vel nolitionem divinam ut existant. Petrus ergo purè possibilis, est, inquit, entitas Petri, & vel nolitio divina ut existat omnino, vel volitio ut tali tempore existat, & tunc, inquit, adveniente illo tempore, transit ipso facto Petrus à possibili ad actualem.

V. Secunda sententia omnium ferè aliorum est, dari hujusmodi Negationes, & privationes & suo modo à parte rei existere, tamquam remotiones rerum positivarum, ijsque contradictoriæ opponi, itaque ipsi adversari, ut nullâ potentia cum ijs componi, aut simul existere possint: ita Scotus, Cajet, Molina, Suarez d. 54. Metaph. f. 4. & 5. Vafq. 1. p. d. 6. c. 1 & 2. Rubius, Nursia, Conimb. Hurta. d. 3. Phy. Arriaga d. 11. Phy. f. 12. & alij passim, licet hi omnes supponant potius Negationes dari, quam probent.

Tertia sententia media inter duas præcedentes affirmat rerum quidem contingentium, seu quæ existere, & non existere possunt, dari negationes, rerum vero impossibilium, seu quæ existere essentialem.

ter repugnant, nullas dari. Dicunt itaqne negationes tollibiles de facto dari; intollibiles nec esse, nec esse posse, ita recentiores aliqui.

SECTIO II.

Quid circa Negationes sentiendum.

Dicendum cum Auctoris secundæ sententiae **I.** sectione præcedente relatis, concedendas necessitatibus, & ceteris est Negationes à formis, seu rebus possibilibus distinguitas, & ijs contradictoriæ oppositas, nec Negationes tollibiles tantum, sed etiam intollibiles. Ad Conclusio à rebus possibilibus declarationem simul & probationem.

Notandum, sicut in rebus positivis, ita & in Negationibus tria reperiuntur, necessitatem, impossibilitatem, & contingentiam, sed modo ferme oppositionibus, ubi enim res est necessaria, Negatio est reperitur impossibilis: ubi res impossibilis, Negatio necessitas, saria: demum ubi res contingens, Negatio similiter impossibilis contingens, Ens solum necessarium est Deus Op. & continuus Maximus, cuius proinde quisquis Negationem concipit, Chimaram concipit, omnium, quæ fingi possunt, maximam, rerum scilicet omnium impossibilium (si magis & minus impossibilibus reputariatur), maxime impossibilem. Res impossibilis sunt Hippocervus, Homo-ico, & similes, quorum Negationes ita existunt, ut necessariè existant. Res tandem contingentes sunt, Lux, ignis, calor, & hujusmodi, quorum, ijs non existentibus, existunt negationes, ijs positis evaneantur, rebus vero iterum pereuntibus, denudò emergunt negationes: & morti faciles, & renasci.

III. Probatur Conclusio primò ex principio illo Si Negatio per se nota, Impossibile est idem simul esse, & non esse, non distinguuntur, sed in hac sententia sequeretur, idem simul esse, & non esse, ergo. Probatur minor, Negatio secundum, & ceteris, non distinguuntur a re possibili, sequitur. Nec hæc auctores non distinguuntur a re possibili, nec hæc auctuali, ergo Negatio rei est idem cum idem simul esse possibili, & actuali, ergo non esse rei, est idem esse, & non cum ipsâ, ergo idem est esse & non esse ejusdem rei, cuius tamen oppositum statuitur pro principio per se, & lumine naturæ nota.

Confirmatur primò: non minus datur objectum à parte rei in quod fertur hæc propositio, alius munus non exercit, quâm in quod fertur propositio assertio mans, hæc enim tam est veritas cognoscibilis, quâm traditio oppositum, & contradictione non solum exercetur in actibus assensu & dissentiu, sed etiam in objectis, scicè, datur non solum formalis contradictione, sed objectiva, quæ sensu dicunt omnes, non posse idem simul esse & non esse. Unde Aristoteles c. de oppositis, s. 9. ut affirmatio, inquit, velut, sedet, negatio, & res qua seb utrumque contradicuntur, sedere, inquam, & non sedere sibi mutuo aduersantur. Ergo clarissime docet Aristoteles contradictionis existere à parte rei.

Confirmatur secundò, ex S. Augustino, qui to. 6. **V.** I. de natura boni contra Manichæos, c. 15. fine, clarissimè hanc sententiam tradit, ubi de Privationibus S. Augustinus addit: quæ tamen etiam privationes rerum fini refutatio ordinantur in universitate naturæ, ut sapienter considerantibus, non indecenter vices suas habeant; nam dari Negationes certa loca, & tempora non illuminando, tenebras fecit tam decenter quā dies: si enim nos contingen- & Priva- nendo vocem, decenter interponimus in loquendo silentiones, rium, quā magis ille quarundam rerum privationes decenter facit, sicci rerum omnium perfectus aris sex. Quid clarissus? & toto libro idem profequitur argumentum, ubi tam plenè, tam puerile, tam clarè, hanc nostram de Negationibus sententiam tradit, ut ad quemvis moderatum Negationum impugnare convertendum sufficiat.

Secundum

V.
Non minus à parte rei, & nemine cogitante verum est hominem mori, ignem extingui, Petrum non sedere, nō legere, Paulum esse cæcum, & sexcenta hujusmodi, quām hominem vivere. Petrum videre &c. ergo aliquid esse à parte rei debet, à quo hæc denominations proveniant, sed nihil excogitari aliud potest præter negationes, que has denominations negatiæ tribuant, sicut forma positivæ denominations tribunt positivas, ergo. Confirmatur primò; tam visione intuitivâ novit Angelus lucem non esse, quām esse. Confirmatur secundò; sine negationibus explicari hæc & similes propositiones nequeunt, Anti-Christus non existit, sol non lucet, quæ sunt diversæ veritates objectivæ.

VII.
Si Anti-Christus non sit per merum nihil, ergo idem est à parte rei
Anti-Christus non est, & aliis mundus non est.
VIII.
Hec omnia facile explicantur in sententiâ affirmante Negationes

Nec dici potest, quod insinuant aliqui, Anti-Christum, seu rem non existentem esse nihil, seu non esse per nihil: vel enim volunt nihil illud per quod non existit Anti-Christus, esse Anti-Christi negationem, & tunc convenimus; vel esse simpliciter nihil, & hoc dici nullo modo potest, sic enim à parte rei idem esset Anti-Christus non existit, & aliis mundus, vel lux, ignis, calor non existunt, si enim per nihil non existant, in non existendo nihil differunt, & tamen manifestum videtur non esse idem à parte rei, Anti-Christus non existit, & aliis mundus non existit. Si vero confugiant ad formas possibiles, impugnabuntur sectione sequente.

At vero in sententiâ astruente negationes, hæc omnia quoad hoc facilissimè explicantur: sicut enim res quævis est per suam entitatem (quodque enim sibi est suum esse) ita res omnes non sunt per negationem quam res quævis habet sibi peculiariter respondentem: unde Anti-Christus non esse denominatur per negationem Anti-Christi, lux per negationem lucis, & sic de ceteris. Cum ergo hic explicandi modus sit clarissimus, non video cur quispiam novis insistendo vijs, ultero se velit in tenebras conjectare. Quid vero sit existere, dicam in Metaphysicâ.

S E C T I O III.

Negationes non sunt res, aut forma possibiles.

I.
Modus explicandi Negationes per formas possibiles.

II.

Hec, & similis propositiones Negatio, lucis est in aere, non possunt verificari per formas possibiles.

III.**IV.**

Secundò probatur: non minus à parte rei, & nemine cogitante verum est hominem mori, ignem extingui, Petrum non sedere, nō legere, Paulum esse cæcum, & sexcenta hujusmodi, quām hominem vivere. Petrum videre &c. ergo aliquid esse à parte rei debet, à quo hæc denominations proveniant, sed nihil excogitari aliud potest præter negationes, que has denominations negatiæ tribuant, sicut forma positivæ denominations tribunt positivas, ergo. Confirmatur primò; tam visione intuitivâ novit Angelus lucem non esse, quām esse. Confirmatur secundò; sine negationibus explicari hæc & similes propositiones nequeunt, Anti-Christus non existit, sol non lucet, quæ sunt diversæ veritates objectivæ.

men sensus esse nequit, lapis potest videre, sic enim sequentia propositio esset falsa, ergo negatio non est forma sensum impossibilis, hīc enim negatio de lapide affirmatur, jus propositio forma verò possibilis non affirmatur. Dices, singitur ibi negatio visus in esse lapidi, Contrà, obiectum hujus propositionis est à parte rei, nemine enim cogitante lapis non videt, nullâ ergo hīc opus fictione ut propositio sit vera, in dī esset falsa si negationem vi-
sus chiamericat lapidi assignaret, cum nulla talis in eo à parte rei existat. Nec etiam sensus hujus propositionis est, quod aliqui assertunt, lapis non potest videre, esto enim verum id sit, per hanc rationem propositionem non enunciatur, sed sunt diversa objecta, & diversæ veritates cognoscibiles.

Contrà est tertio. Potest unum revelari, & esse de fide, non alterum, ergo non sunt idem, consequentia est clara, antecedens probatur ex his & similibus propositionibus ex facrâ scripturâ desumptis, *Tenebra erant super faciem abyssi. Gen. i. v. 2.* Non tenebras peccavii Job labiis suis. Job c. 1 v. 22. ubi tenebras super faciem abyssi fuisse est de fide, lucem illuc fuisse articulum fidei, *lumen in omnibus fuisse possum, non est de*

Confirmatur Christum non peccasse certum est, & fidei calculo firmatum testantur scripturâ 1. Pet. 2. v. 22. *Qui peccatum non fecit, possit Christum peccare, tantum abest ut sit de fide, ut ratio, & pietas, & communis Theologorum contentio perneget, Patrum autoritate innixa, qui copiosis adeo gratiae roris, ac Divinitatis rore perfusam sanctissimam illum animam fuisse pronuntiant, ut non peccatum tantum, sed omnem ab eâ peccandi potentiam excluserint: ut latius ostendâ d. 14. de Incarnatione f. 1. & 3. Ergo manifestum videtur non esse idem rei vel formæ negationem, & rem ipsam possibilem.*

Contrà est quartò. Deus per actum positivum vult non esse alium mundum, ergo vult illius negationem, seu illum non esse, sed illa negatio non est mundus possibilis, mundus enim non est possibilis per voluntatem Dei, sed per sua prædicta intrinseca, nec enim volendo efficere posset Deus Chimaram esse possibilem, ergo volendo illius negationem, aliud vult à mundi possibiliate. Confirmatur: etiam hujus mundi vult Deus possibiliatem, ergo velle mundum esse possibilem non est nolle mundum existere.

Dices, velle alium mundum non existere, est vel le illum esse purè possibilem. Contrà primò, ergo esse mundum purè possibilem dicit aliquid aliud præter possibilitem, nempe formalem exclusionem seu remotionem existentia, vel ipsius rei, hac autem est negatio. Contrà secundò, velle mundum purè esse possibilem perinde est, ac velle eum esse possibilem tantum, ergo vult exclusionem alicuius qualitatis. Sicut velle parietem esse album tantum, est velle ei inesse albedinem, & negationes omnium aliarum qualitatum, differunt enim ex parte objecti velle parietem esse album, & velle esse tantum album, hoc ergo secundum superaddit parentiam, seu exclusionem aliarum qualitatum. Quod clarius constat in uno actu intellectus quo quis dicet lac est album, & in alio quo idem affirmaret, est album tantum.

Dices ad summum hæc ostendere, quando quis dicit aer est tenebrosus, vel Deus vult alium mundum non existere, tenebras, & non existentiam non esse mere lucem, aut alium mundum possibilem, sed esse illa connotando propositionem negativam de ipsius veram. Contrà primo, ut propositio sit vera, debet esse conformis suo objecto, ergo cum affirmet aer è à parte rei esse tenebrosum, debet objectum illud existere à parte rei, sed non est mera possibilitas, ergo negatio, cum aliud assignari nequeat. Contrà secundò objectum

V.
Christum non peccasse certum est, potuisse Christum peccare omnes mundi non est mundus possibilis,

VII.**Negatio****mundi non****est mundus****possibilis,****quid prece-****bilitatem,****illius pos-****sibilitatem,****et illius pos-**</

dō objectum hujus actus, aer est tenebrosus est adaequatē ab hac propositione distinctum, nec enim propositio illa habet se pro objecto, ergo illud per quod aer est tenebrosus, est adaequatē distinctum ab actu hoc affirmante, ergo actus ad hoc nullo modo conducit. Verum est quidem si actus sit verus, arguitivē sequitur objectum ita se habere, sed argumentum contendit, nū ex parte objecti sit aliquid aliud præter meram possibilitatem lucis, propositionem veram esse non posse.

X.
Hæc argu-
menta pro-
bant dari
negationes
etiam rerū
imposibili-
tum.

Quæ haec tenus diximus eodem modo urgent contra tertiam sententiam, sectione secundā relatam, corum scilicet, qui rerum quidem possibilium & contingentium negationes admittent, non impossibilium. Contra hos autores idem formo argumentum, quando quis per actum positivē tendentem dicit; Chimæra non est, sensus non est Chimæra est possibilis, sed nec sensus est Chimæra est impossibilis; quamvis namque istud verum sit, per propositionem tamen illam non enunciatur, ergo necessariō admittenda est Chimæra negatio.

S E C T I O N . IV.

Ex alio capite impugnatur sententia tollens negationes ubi de Ente diminuto.

I.
Negationes
erant ab
eterno, for-
me autem
possibilis
secundum
aliquid sui
non erant
ab eterno.

Sexto itaque impugnatur sententia tollens negationes, & simul stabilitur nostra Conclusio: Negationes rerum erant ab eterno, nam lux, calor, sol, colum, & reliqua non erant ab eterno, ergo corum negationes erant, sed forma possibilis non erant ab eterno secundum aliquid intrinsecum, ergo negationes non sunt res possibilis. Major certa est, & ab omnibus admissa: minor probatur, si ab eterno fuerint res possibilis secundum aliquid positivum quantumvis diminutum sit, ergo vel illud communicatum sibi haberunt à Deo, vel non: non prius, nam esse illud ijs vel necessario communicavit, vel liberè, non liberè, fide enim certum est Deum liberè operari primo cœpsisse in tempore; nec necessariō, certum namque similiter est Deum nihil operari ad extra necessariō.

II.
Si res ab
eterno fu-
sent secun-
dum ali-
quid sui,
Deus nihil
proprie-
teat, vel
amibilaret.

Nec etiam dici potest positivum illud, quod res ab eterno habent secundum hanc sententiam, non esse ijs à Deo communicatum: primò, quia sic secundum aliquid sui essent à se. Secundò, quia Deus nihil propriè creare diceretur, cum res omnes prius sint secundum aliquid sui, sicque non simpliciter producentur ex nihilo. Tertiō, nec posset Deus quidquam propriè annihilare, cum res semper secundum aliquid sui maneat, juxta hanc sententiam, sicque nunquam rediguntur ad nihilum.

Dices, esse illud possibile, est solum esse quoddam diminutissimum, quod proinde non obstat creatio-

nī. Contra, obstat esse illud diminutissimum, quo minus dicatur res fieri ex nihilo simpliciter, ergo quo minus creetur. Antecedens probatur, minus si-

quidem illa res haberet, quæ nec esse quidem hoc,

quantumvis minutum haberet, ergo esse istud di-

minutum non est simpliciter nihil. Dices, est quasi nihil. Contra, ergo actio Dei est quasi creatio,

quantum enim rei tribuis, tantum actioni demis.

Respondent quidam, esse hoc diminutum, quod res habent ab eterno, & status possibilitatis est status diminutum, quidam sterilis, in quo res ad nulla ferme munia sunt apia, sicque est ferè nihil. Conveniemus, credo,

tandem, ita enim esse illud suum minutulum paulatim extenuant, ut levè statu in negationem difflan-

dum videatur. Contra tamen est primò, si esse illud diminutum sit tantum ferè nihil, ergo actio Dei est

tantum ferè creatio. Contra secundò, sterilis ille status tot incommoda parere visus est Patri Suario d. 31. Metaph. s. 2, num. 3, ut nec Scorum (qui à nonnullis pro hac sententiâ citari solet) illum renuisse afferat, nec in mentem alicujus doctoris catholici venire posuisse, si sermo sit de re. Unde, ut bene advertit P. Suarez ibidem, unanimis sanctorum Patrum vox ^{à Deo factum non est, quicquid à Deo factum non est, aut Deum esse, est, aut aut nihil. Dices, tantum loqui Pares de esse aliquo Dens est, reali, quod rebus ab eterno tribuis sine errore non ant nihil.}

posse afferunt, non de esse diminuto. Contra, negant

expresè ullum esse quantumcumque minutum crea-

turus ab eterno concedi posse, & ipso facto quod

esse hujusmodi haberent, illud ajunt fore reale.

Respondent aliqui secundò, produci modò crea-

turas ex nihilo existentia, & hoc ad creationem suf-

ficeret, licet non producantur ex nihilo existentia.

Contra, produci ex nihilo existentia est produci ex

nihilo simpliciter, vel non: si ita, ergo esse illud es-

sistentia nihil est, sicque non datur ab eterno hoc esse

existentia, diminutum; si non, ergo res simpliciter non crea-

tur, sicque non ex nihilo existentia.

Non sufficit dicere Deum producere

creaturas, sed ne existentia ab esse.

Contra, produci ex nihilo existentia est produci ex

nihilo simpliciter, vel non: si ita, ergo esse illud es-

sistentia nihil est, sicque non datur ab eterno hoc esse

existentia, diminutum; si non, ergo res simpliciter non crea-

tur, sicque non ex nihilo existentia.

que vertunt adverbi, in quos scopulos impingunt,

quos nunquam vitabunt, nisi fateantur, quod res

est, esse hoc diminutum, & possibilitatem rerum ni-

hil esse positivum, sed meram negationem.

Id verò in hac sententiâ maximè difficile est, VI.

quod explicari in eā nullo modo possit, quid sit In sententiâ

creatrices produci, & transire de non esse ad esse. Est, tollente ne-

quiunt, dari ipsis in tempore existentiam, quam explicari

ab eterno non habuerunt. Contra, nam præterquam nequit

quod falsum si existentiam distingui ab existentiâ, ut quomodo

suo loco ostendam, idem argumentum formo de res transire

existentiâ; hæc namque ab eterno non fuit, ergo aut de non

eius negatio fuit ab eterno, ergo hæc saltem nega-

tiones necessariō sunt admittenda.

Respondent alij rem actu existere esse ens illud VII.

diminutum connotans talē voluntatem Dei. Ex hoc mol-

Contra, ergo res omnes quæ de facto existunt, exi-

terunt ab eterno, nam secundum hos autores esse

illud diminutum fuit ab eterno, sed etiam talis vo-

luntas Dei fuit ab eterno, ergo adæquata ratio ex-

istentiâ rerum fuit ab eterno: ergo res ipsa ab eterno existerunt. Dicunt esse voluntatem Dei ad

tale tempus determinatam, seu quæ dicit, volo ut

sol, aut ignis tali die, vel horâ existant, unde tali die

vel horâ adveniente, ipso facto sol & ignis de non

esse transirent ad esse: & ponuntur à parte rei. Con-

tra eadem enim difficultas est de ipso tempore, in-

quirio enim quid sit talem diem, vel horam existere,

si nihil aliud nec positivum, nec negativum sit,

quam voluntas Dei, & dies ille, vel hora possibilis,

ergo dies ille, & hora fuerunt ab eterno, tam enim

dies & hora possibilis secundum illos, quam volun-

tas hæc Dei fuit ab eterno. Dices, voluntas quidem

hæc Dei fuit ab eterno, sed non terminata pro eternitate. Contra, ergo terminatio illa passiva ali-

quid aliud est præter tempus illud possibile, hoc

ergo inquirimus quid sit. Velint nolint, concedere

debet negationem. In quo verò conceptu sit

sit possibilitas rerum, dicam suo loco.

S E C T I O N . V.

Argumentis contra Negationes satisfit.

O Bjiciunt primò sanctum Thomam, p. q. 15. a. 2. I.

ad primum, ubi ait malum, per quod intelligit Offenditur

privationem, non habere in Deo idem propriam, S. Thomas

sed cognosci per bonum opositum. Contra pri-

minutum, vel hinc probatur S. Thomas agnoisse nega-

tiones, vocat enim privationes oppositas bono, pri-

vatio

vatio ergo gratia, vel lucis non est lux, aut gratia possibilis, hec siquidem non est opposita luci, & gratia existens. Contrà secundò, codem articulo negat S. Doctor materiam primam habere idemam propriam, sed cognoscere ait solum per idemam totius, ergo pari modo quis diceret S. Thomam negare materiam primam. Ideo ergo ait S. Thomas privationem cognoscere per formam oppositam, non quod cognoscatur per eam tamquam per medium, sed quia non potest privat, quia talis, obiecti menti, qui simul obiectum forma qua privat, ut bene Granado i. p. tract. 4 d. 5. num. 7. sed hoc est alterius loci.

*Quo sensu
dicat S.
Thomas
privationes
cognosci
per formas
oppositas.*

II.

*Quo sensu
dicat Ari-
stoteles id
quod non
est, non
sciri.*

*In nulla
sententia
dici potest
tenebras
videti.*

*III.
Quà ra-
zione affir-
met Ari-
stoteles vi-
sum esse
lucis, &
tenebrarū.*

*Quo sensu
Propheta
tenebras
ad Deum
laudandum
invitt.*

*IV.
Licit lux
existat per
se, non ta-
men potest
non exister-
re per se.*

I.

Obijicunt quartò, & fortius: si res sicut esse suum haber per se sine ullo superaddito, ita & non esse suum non habeat per se, & nullo superaddito, sequitur duas propositiones contradictiones esse simul falsas, nempe jam *Anti-christus est per se ipsum sine super addito*, quæ propositione est falsa, & jam *Anti-christus non est per se sine super addito*, quæ secundum nos est etiam falsa, cum fallum sit secundum

nos *Anti-christum non est per se, & sine superaddito*. *Hæc propositio* Respondetur secundam propositionem *jam Anti-christus non est per se sine super addito*, duobus pos- *ti christus non est per se sine super addito*, *duobus pos-* *Ante* modis intelligi, primò ut *fensus sit purè negativus christus negans scilicet Anti-christum jam est per se, & hoc non est per sensu opponitur priori propositioni; fensus enim est* *se sine superaddito*. *Negatio Anti-christi jam est, quod est verum: sin* *verò fensus sit, Anti-christus non est per se, id est, est* *faciat du-* *suum non esse, est propositione falsa, sed non contradic-* *tioria præcedentis, cum utraque sit affirmativa.*

Objicunt secundò Aristotelem i. post c. 2. dicentem, quod non est non scitur. Confirmatur, affirmat idem, *esse visum esse lucis & tenebrarum*. Contrà, de mente enim Aristotelis satis constat supra expositio ne tertia. Ad argumentum itaque respondeo solum velle Aristotelem id quod est falsum cognosci non posse. Deus enim non novit hominem esse equum, nec nos potest, licet, ut benè S. Thomas, sciat hanc propositionem, nullum totum est majus sua parte, esse falsum, sed hoc non est falsum, sed verum. Nunquam autem negat Aristoteles cognosci negationes, & privationes. Ad Confirmationem dico, non posse intelligi Aristotelem quasi velut sensu percipi tenebras, cum dicat ipse, & cum eo communis Philosophorum sententia, objectum formale visionis esse colorem & lucem, sicut objectum auditus sonum. Deinde ait *audirem esse audibilem & non audi-
bilem*, quod certum est in omni rigore sum non posse, si enim audibile non sit, audi certè, & sensu percipi non potest. Nec in ullà sententiā dici potest videri privationem, licet admireremus privationem lucis esse lucem possibilem, tunc enim lux purè possibilis existeret realiter; cum exercere deberet munus reale, nempe emittere species.

Ad hunc ergo locum Aristotelis dico intelligentium eum esse distributione, ut ajunt, accommoda se secundum capacitatem subjectorum, visum scilicet esse circa lucem propriæ, seu eam percipiendo, circa tenebras verò solum occasionaliter, quatenus scilicet dum lucem non percipit, occasionem intellectui præbet colligendi lucem illuc non esse, seu quod, eodem recedit, lucis privationem esse, quam occasio nem ex viu peculiariter, non ex alio sensu desumit. Sicut cum Propheta tenebras ad Deum laudandum invitat, vult ut eum laudent occasionaliter, id est hominibus Deum laudandi occasionem præbeat. In tantum etiam Deus creare dicitur tenebras, quatenus suspendit concursum lucis conservativum, luce verò sublatâ, refutat illius privatio, sicque producuntur quasi tenebrae indirecte.

Secundò Respondetur, actum hujusmodi affirmativum, *negatio petri est*, duplum in se virtualiter

Hic actus rationem complecti, licet à parte rei inseparabilem, Negatio

est enim affirmatio simul & negatio, unde & duplex Petrus est etiam habet objectum, directum alterum, alterum simul af-

indirectum, directum est negatio quam affirmat,

indirectum, res illa cui negatio opponitur. Dum er-

go dicitur *negatio cursus est in Petro*, & per alium

actum Petrus currit, idem est objectum *lakem ina-*

dequatum utriusque actus, uterque enim cursum

habet pro objecto, directe alter indirecte.

Affirmando itaque objectum directum, negationem scilicet cursus, negatur indirectum, sicque *Propositio idem habent objectum affirmatio & negatio, direc-* illa affir-
matio ob-
tione

terea una, alia indirecte, & cursum quem una ponit, jecum di-

altera tollit. Sicut ipso facto quod quis per motum rectum,

unum terminum, est recessus ab oposito. Idem in

acessu & recessu intentionaliter contingit, affirmatione

scilicet & negatione, idem enim indivisibilis

actus seu motus intentionalis, ut accedit ad negationem formæ,

recedit à formâ. Ad argumentum itaque in forma, distinguo maiorem, affirmatio & negatio esse debent de eodem objecto directo,

negatio maiorem; directo vel indirecto, concedo vel, dem objecto

esse debent de eodem objecto equivalenter, conce-

do majorem; formaliter, nego, nisi actus negativus

sit purus recessus, seu fuga, tunc enim idem est ob-

jectum adequantum utriusque actus, cursus scilicet,

negatio autem cursus objectum talis actus nullo

modo ingreditur.

Obijicunt sextò, & arguunt à congregatis: se-

queretur, inquiunt, dari Negationem quam Deus Argueme-

tollere non potest, nempe negationem Chimæra. varia con-

Secundò, fuisse negationes hæc ab æterno. Tertio, ira negati-

fuisse aliquid non productum à Deo. Quartò, tiones in

daretur negatio quæ melior, & majoris præiij esset, imm

quam res aliquæ positivæ, ut negatio peccati melior

est odio Dei, negatio peccati inferni est melior erro-

re, & similia. Quintò, res positiva esse negatio, cum non minus removeat negationem, quam negatio

rem. Sextò, hinc occasio præbetur hæretico alicui

dicendi

VI. descendit res etiam positivas fuisse ab aeterno. Contra, haec omnia a fortiori urgent in ente diuinum.

Respondeatur itaque ad primum: nil in eo esse incommodi, cum aliud non sit non posse Deum. Chimæram negationem tollere, quam non posse Chimæram producere. Ad secundum: nil in eo est mali, repa enim solùm est, res positivas ab aeterno non fuisse. Ad tertium, nego id ex negationibus deduci, negationes quippe non sunt aliquid, hoc enim positivum sonat. Secundo, dico negationes causam habere sibi proportionatam, cum enim effectus non sit, sed defectus, causam habent, non efficientem, sed, ut ita dicam, deficientem, suspensionem scilicet, vel non exhibitionem concursus, sicque fieri ipso facto dicuntur, quod res positivæ non siant. Ad quartum, distinguo antecedens, daretur negatio quæ est physicæ melior rebus positivis, nego antecedens; moraliter melior, concedo, sicut aurum & argentum multis, non viventibus tantum, sed sensitivis etiam præferuntur. Ad quintum, res positiva non est pura remissio, sed multa habet mutua rea-
lia, ex quibus positiva ejus entitas dignoscitur.

VII. Ad sextum tandem dico, si ratio illa valeat, nullam debet homines amplius atten vel scientiam docere, cum nihil tam sanum, tam sanctum sit, ex quo aranea venenum, peruersi perniciem non hau-
riant. Eloquenter aliqui, Poëtæ non pauci, Mu-
sicæ (arte præstantissimæ, & ad animos ad omnem pietatis sensum permoveundam aptissimæ) plurimi abu-
tuntur, ita ut nullibi verius sit, Corruptio optimi pes-
simæ: harum igitur, opinor, artium traditio supercedendum! Veritatem sequimur omnes, veritas, oblicuque investigare eam possumus, sincere & libere aperienda, si quis ea in suam abutatur perni-
cierit, præstare nequit Philosophus.

VIII. S E C T I O N E V I I .
De distinctione specifica & numerica
negationum.

I. Dico primò, Carentia multiplicantur species se-
cundum diversitatem specificam formarum, quibus opponuntur. Ratio est, cum enim in eo solum sit earum essentia, ut aliud nihil sint quam remotiones formarum, pars cum iis passa procedunt, & ad earum distinctionem distinguuntur, ut enim esse illud qualcumque quod habent, in ordine ad formas habent, quibus privant, ita & distinctionem, sicque absesse, ita & distinguitas esse, ex proportione ad formas accipiunt.

II. Dico secundò, Negationum numerus à formarum seu rerum quas removet numero desumendus est. Probatur ex separabilitate reali, quæ realis distinctionis manifestum indicium est, negatio Petri tolli potest manente negatione Pauli, negatio lucis, vel caloris A. manente negatione lucis, aut caloris B. ergo distinguuntur.

Dices, tenebrae sunt unica privatio, sed non sunt privatio uniuersitatum lucis, sed omnis, ergo pro diuersitate numerica rerum non multiplicantur negationes. Respondeatur negando majorem, tenebrae enim ex variis negationibus sunt quasi compositæ, unde quot gradus lucis non existunt, totus modo existunt graduum lucis negationes, sicque tenebrae aggregatione tantum sunt una privatio. Unde crescente luce, tenebrae decrescent, luce decrescente, intenduntur: licet in ratione tenebrarum formaliter consistant in indivisibili, cum enim tenebrae simplificiter, & antonomastice sumptæ, omnem lucem excludant, si vel minimum illucescat, tenebrae sub hoc

conceptu cessant, & tantum remanet obscuritas: li- cet communis usus obscuritatem frequenter cum tenebris confundat, & nihil inter autores usitatus, quam ut crepusculum vespertinum primæ tenebrae vocetur.

Dico tertio: unius formæ in eodem subjecto una tantum numero est privatio, seu carentia. Ratio est, sicut enim non sunt multiplicanda entia sine necessitate, ita & non entia, sed ad formam plenæ & integrè tollendam una sufficit negatio, seu carentia, nil ergo est cur ponantur plures, magis quam cur plures actiones totales ponantur respectu ejusdem numero effectus. Confirmatur, producta in ære luce A. vel omnes ejus privationes tolluntur, vel non: si non, ergo aliqua privatio simul cum luce sibi contradictoria in eadem manet parte subjecti, quod implicat; si vero re posita omnes illico tollantur, negationes, cui fini plures ponuntur, cum una æquè formam excludat, ac mille. Confirmatur secundò, sicut cujusque rei esse unum est, ita & non esse.

S E C T I O N E V I I I .

Num ad subjectorum multiplicationem multipli-
centur Negationes.

R Espondetur negativè, sed unius rei, seu formæ una tantum, per se loquendo, est negatio, sed di-
visibilis, quæ proinde, re vel formâ positâ, non tota tollitur, sed illa tantum negationis pars, quæ loco, ubi res, vel forma producitur, aut locatur, respon-
det. Explico Conclusionem, rem, vel formam non esse, est privationem illius, negationem, seu carentiam (hic enim promiscue pro eodem accipimus) esse? unde cum anima Petri, exempli gratia, & il- lius Unio non fuerint ab aeterno, illarum negationes ab aeterno suo modo fuisse necessarium est, alterum enim ex contradictoriis omni loco, & tempore exi-
stere deberet.

Dum ergo anima illa creatur corpori unita hic, II.
seu in hac parte spati, probabilius mihi videtur non totam animæ & unionis negationem, seu ubique aliquæ non tolli, sed illam solùm ejus partem quæ parti spati in qua anima creata est respondet, manente adhuc ne-
gatione in reliquis omnibus spati partibus, in qui-
bus non existit anima. Unde ulterius dico, quando aer in mundi exordio à Deo sine luce producebatur, nullam in eo novam lucis negationem emersisse, seu carentiam, per quam denominaretur privatus luce, sed sufficisse priorem lucis, & unionis carentiam. Et idem esset si Deus aliquam modò aeris particu-
lam sine luce produceret in spatiis supra cœlos imaginariis.

Varias habet partes conclusio. Primo itaque po-
stremus hanc ejus partem probo, nempe, ut in eo casu denominetur privatus luce, non opus esse ut nova emergat negatio, sed negationem prius suo modo existentem, ad id munus sufficere. Sicut non sunt multiplicanda entia sine necessitate, ut diximus lect. præcedente, ita neque non entia, sed nulla est necessi-
tas novam hic statuendi negationem emergentem ergo. Probatur minor, producta illa supra cœlos aëris particulâ, priore stante lucis carentia in ea parte spati in qua est aëris, non potest aëris, ne quidem divi-
nitus, habere lucem, ergo per illas lucis & unionis carentias denominatur non habens lucem, illæ quippe negationes per suam essentiam lucem omnem ab illâ aëris & spati parte, quādū manent, exclu-
dunt; ergo præstant hæc, quod novæ præstant si emergent, ergo non est cur eas quis emergere af-
firmat,

IV.
Vetus forma
in eodem
subjecto una
tantum est
carentia.

IV.
Implicat ut simul in eadem parte spatij sit res, & illius negatio.

Quod verò stante priore negatione, implicet aërem illum habere lucem, probatur, res enim & illius negatio in eadem parte spatij esse non possunt; sic etiam res esset simul & non esset, ergo quod impedit quo minus lux sit in illa spatij parte, impedit quo minus insit aëri, qui in illa parte spatij existit. Confirmatur, ideo dari naturaliter nequit duplex actio totalis, quia altera esset superflua, sed nova hæc negatio in subjecto emergens esset superflua, ut ostenditum est ergo.

V.
Novâ emergente illie negatione, prior est superflua.

Secundò probatur: novâ in aëre illo emergente negatione seu parentia, vel manet prior parentia, vel perit: si maneat, altera ut dixi, erit superflua, cum utraque aërem æquè privet luce; Nec etiam est cur pereat, cum enim æquè potens sit ad effectum illum præstandum, ac nova illa privatio emergens, quidni potius illius resultantiam per hanc impedit dicimus, quam hac emergente priorem evanescere?

VI.
An quis dicit possit cæcus per aliquid extrinsecum.

Objicies primò, hinc sequi, Petrum esse cæcum per aliquid extrinsecum; utraque enim hæc negatio, & visus scilicet, & unionis illius visus, est Petro extrinseca. Resp. primò, esse eum cæcum per nihil, sic enim negationes communiter appellantur, quidni ergo & cæcus esse poterit per aliquid extrinsecum? Secundò dico, debere eas aliquo modo Petro esse intrinsecas, nempe intimè ei præsentes, quod sufficit, ut dixi, ad aliquid extrinsecum ab eo tollendum.

VII.
An quis dicit

Si Angelus penetraretur cum aere tenebroso, aëre habere privationem lucis. Angelus negatio nem.

Objicies secundò: Privatio est parentia formæ in subjecto apto, ergo debet esse in subjecto. Respondetur primò, privationem esse aliquo modo in subjecto; intimè scilicet illi præsentem, alioqui effectum suum habere, & lucem ab aëre, visum ab oculo tollere non potest. Respondetur secundò, dictum illud ita intelligi, ut scilicet denominatio parentis, si sit privativa, cadat supra subjectum aptum ad formam, qua parentia hæc illud privat, & ad effectum illius formalem recipiendum, non supra subjectum ad hæc aptum. Quare si Angelus cum aëre tenebroso penetraretur, tam non esset lucidus quam aëris, hic tamen privationem lucis habere diceretur, cum sit subjectum lucis capax, Angelus negationem, quia subjectum est ad hanc formam & denominationem recipiendam incapax. Unde ipso facto quod ponatur subjectum aptum, dici potest privatio præexistens illi inesse.

Quia sive sensus illius dicit, Privatio est parentia formæ in subjecto apto.

Respondetur tertio, & præcipue: dictum illud, Privatio est parentia formæ in subjecto apto, hoc modo debere intelligi, nempe, privationem esse non esse formæ in subjecto apto habere formam, seu est formam non esse in subjecto apto, quod perinde sonat ac si dicatur, Privatio est exclusio formæ à subjecto apto formam illam habere. Non est ergo dicti hujus sensus, privationem debere esse in subjecto, si propriè loquamur; tum quia Privatio propriè in subjecto esse non potest, tum quia effectum suum non minus proprie præstat, quam si inesset.

Nulla duæ res habere possunt eandem privationem adiquata.

Objicies tertio: hinc sequi, si duæ animæ in inferno, vel dæmones inter se, aut dæmon cum anima penetreretur, eandem habere eos gratiæ privationem. Distinguo antecedens, sequitur eandem habere eos gratiæ privationem inadiquatè, concedo antecedens; adiquatè, nego. Privatio siquidem adiquatè sumpta, cum sit parentia formæ in subjecto apto, seu formæ tali subjecto unitæ, non formæ solum, sive ea substantialis sit, sive accidentalis, parentiam dicit, sed etiam unionis.

Ostenditur duo subiecta habere posse eandem privationem.

Cum ergo, licet eadem gratia in uno Angelo, vel anima esse possit, & in aliâ, tamen verò unio non possit, utpote quæ sum, & tantum suum subjectum respicit, sequitur aperte nulla unquam duo subjecta possunt eandem privatumiri per eandem privationem adiquatè sumptam, utpote quæ duas in se parentiales parentias, ut di-

xii, complectitur, formæ scilicet, & unionis, hæc autem posterior in uno tantum subjecto effectum suum habere potest, cuius vimur unius respectu est privatio, respectu aliorum, negatio.

Unde Privatio & Negatio adiquatè sumpta differunt essentialiter: licet enim altera Privationis pars, nempe parentia formæ absolutæ, sit eadem numero in diversis successivè subjectis, & esset in ea differenti pluribus simul, si penetrarentur, pars tamen altera essentialiter privationis, nempe parentia unionis, essentialiter respicit unionem qua privat, & consequenter respicit solùm subjectum illius unionis.

Et hinc solvitur quod objici posset, nempe, si duæ aliquæ res eodem se tractu, seu ordine localiter sequantur, aqua v.g. & aëri antiâ per tubum plumbum attracta, ex hac explicacione sequi res illas eadem lucis privatione successivè denominari luce privationem. Hoc tamen nullo modo hinc sequitur, cum enim privatio complectè sumpta non formæ tantum parentiam involvat, sed unionis, unio verò apta lucem unire aëri, non sit apta illam unire aquæ, nec econtra, consequenter parentia unionis aptæ unire lucem aquæ non denominabit aërem privatum luce, nec econtra. Unde stante unione lucis cum aqua, etiam aqua illa lucida intimè penetreretur cum aëre, aëris tamen non erit lucidus, nec habebit in se lucem quoad effectum illius formalem, nisi etiam unio lucis ponatur illuc similiter cum aëre.

Hæc verò duæ parentiales parentias, ex quibus una integra Privatio conflatur, in ipsa Privationis definitione clare insinuantur, Privatio est parentia formæ in subjecto apto: primæ particulae innunt formæ parentiam, In parentiam unionis, sicut enim forma per ipsa definitionem est in subjecto formaliter, ita per unionis ratione Privationem, tribuendo singula singulis, formaliter definit esse in subjecto.

Objicies quartò, privatio tollit formam formaliter, & econtra, ergo utraque esse debet in subjecto. Quo sensu Distinguo antecedens, tollunt se formaliter, id est forma, & immediate & non per aliquid intermedium, sicut privatio tollit causâ efficiens, dum vel suspendit concursum, vel aliquid producit cum formâ incompositibile, concedo antecedens; si verò per tollere se formaliter intelligatur in genere causâ formalis, hoc non necessarium est, nec possibile, non necessarium, quia sine hoc effectum suum præstat negatio formam scilicet è subjecto expellendo, ut offensum est; non possibile, quia privatio propriè inesse subjecto non potest, sed esse illius in subjecto, est formam in subjecto non esse.

Solum noto peculiarem fortè esse rationem de omissione purâ, & negationibus liberis, si que haec modi admittantur, hæc enim, licet propriè esse in subjecto non possint, cum tamen exercitia sint potentiae liberae, aliquo modo præ reliquis inesse debent suis subjectis.

SECTIO XI.

Utrum re vel formâ positâ pereat tota earum Negatio, & Privatio.

Diximus sectione præcedente unius rei unam tantum, per se loquendo, esse negationem, divisible tamen, & per omnia spatia diffusam: Quorumdam itaque opinio est si hæc, verbi causa, in materia palmarum forma aliqua ignis, vel calor, albedo, aut aliud quodcumque accidens producatur, horum negationes non eo solum loco desinere, ubi res illæ produntur, sed ubiqui, sicutque si res in minimo loco producatur, Angelus, exempli gratia, in puncto tollitur, inquit, ubiqui ejus negatio.

Con-

III. *Probabilitas est negotiorum eo soli quo res producuntur non alibi. Probatur, quando entitas aliqua, Petrus exempli gratia, producitur Londini, vel negatio ejus est Romæ; vel non: si est, habeo intentum; si non, ergo Petrus simul est Romæ, ubicumque enim non est res positiva, debet esse illius negatio; cum ubique esse debeat alterum ex contradictoriis. Dices ideo Petrum non esse Romæ, quia non habet ubicationem Romanam, non quia negatio Petri Rome existat.*

IV. *Ratio est, quia ubique se debet res, vel illius negatio. Sicut Petrus esse Roma dicit duo, entitatem scilicet Petri, & entitatem ubicationis, nec sufficit existentiam Petri esse ubicumque, sed ad hunc effectum esse debet Romæ: unde si per impossibile ubicationis Petri sola statueretur Romæ, & entitas alibi, Petrus non esset Romæ, ergo similiter Petrum non esse Romæ dicit duo, negationem scilicet entitatis Petri, & negationem ubicationis Romanæ. Confirmatur secundum, Petrus Romæ, est complexum positivum, ergo & non Petrus Romæ, si adequate sumatur, est complexum negativum, ex negationibus earum rerum compactum, ex quibus constabat complexum illud positivum.*

III. *In negatione solius ubicationis clarissima ostenditur eam, producere ubicationem, non tolli ubique. Secundum probatur, & efficacius in sola ubicacione. Quando ubicatio A producitur Cantabrigiæ, vel negatio hujus ubicationis tollitur ubique, vel non: si non, intentum; si ita, Contra, ergo illa ubicatio est Oxonijs, Parisijs, Leodij, cum non sit verum dicere illam non esse in illo ex his locis, rem enim in aliquo loco non esse, & ejus negationem ibi esse, sunt synonyma, ergo falsum est dicere ubicationem illam A non esse Oxonijs, cum tamen ex suppositione producatur tantum Cantabrigiæ. Hic autem recurrere non possunt ad negationem ubicacionis (qua ratione utcunq; eludent prius argumentum) cum eadem sit negatio ubicacionis, & negatio rei, cum res, de qua hic agitur, sit ipsa ubicatio, qua per se, non per aliam ubicacionem est, ubicumque est.*

IV. *Cum negatio sit divisibilis, tolluntur varia eius partes prout res in applicatur. Objecies primò: esse cuiusque rei est unum, ergo & non esse. Distinguo consequens, ergo & non esse est unum divisibile, concedo consequentiam; est unum indivisibile, nego. Unde varia illius negationis partes tolluntur, prout res cuius est negatio illi successivè applicatur. Urgebis, esse rei est indivisibile, ergo & non esse, seu negatio. Distinguo consequens, ergo non esse est indivisibile intensivè, concedo consequentiam; est indivisibile extensivè, nego. Unde negatio puncti, vel arenula est infinitè diffusa, & quando producitur punctum aliquod hic, perit quidem negatio totius puncti, sed non tota negatio, hæc enim duo sunt divertissima.*

V. *Objecies secundò: ergo res simul est & non est, cum secundum vos res simul in rerum natura sit cum sua negatione. Nego sequelam si absolute loquamur & simpliciter, nam ut res dicatur simpliciter non esse debet illius negatio esse ubique, res vero non omnino existere. Urgebis, ut res sit simpliciter, sufficit eam vel uno in loco esse, nec est opus ut sit ubique, ergo etiam ut res non sit simpliciter, sufficit illius negationem ullibi esse, nec est opus ut sit ubique. Nego consequentiam, disparitas est clara, cum enim Non malignantis, ut aiunt, sit natura, ut res aliqua dicatur simpliciter non esse, debet nullibi esse, si enim vel uno in loco sit, falsum est dicere non est, sed ad summum non est hic, non est ibi, non hoc vel illo loco. Sic, ut res simpliciter sit possibilis, sufficit vel unam esse causam que possit eam producere, ut vero non sit possibilis, non sufficit negatio unius alicuius causæ potentis eam producere, sed omnium causarum negationes requiruntur. Scilicet, ut partes dicatur albus, anima unita, ignis productus, sufficit una albedo, unio, & productio, ut partes non sit albus, anima non unita,*

ignis non productus, requiritur omnis albedinis unio nis, & productionis negatio.

VI. *Cum vero dicatur simul esse rem, & ejus negatio nem, falsum est, non enim sunt simpliciter simul, hoc enim omni modo simulatatem sicut, nec tenoris tantum, sed loci. Quod de ubicatione omnibus factendum est, ut ostendatur in secunda probatione, ubi catio enim Petri Londini existens non est hic, ergo debet hic esse forma, per quam denominetur non esse hic, sed ista sola est ubicationis illius negatio, ergo.*

VII. *Objecies tertio: saltem sequitur, si, re positâ, non tollatur tota illius negatio, sequitur, inquam, rem simpliciter esse in rerum naturâ, & simpliciter non esse in rerum naturâ, cum æquè potens sit negatio ad tribuendam denominationem non existentis, ac res ad denominationem existentis. Respondeatur negando consequentiam, nam non esse in rerum naturâ est, non solum hoc vel illo loco non existere, sed non existere omnino, propter naturam negationum, ut supra dixi. Verum ergo est rem simpliciter esse, & negationem rei similiiter esse simpliciter, non tamen hinc sequitur rem non esse simpliciter, ad hoc enim non sufficit illius negationem uno aliquo loco esse, sed esse debet ubique, seu ita ut res nullum relinquit locum, sed è rerum naturâ planè eam excludat. Cum ergo rerum natura, seu universum sit divisibile, nil mirum si in unâ ejus parte existat, alia non existat, seu quod res in uno loco existat, in alio rei negatio. Quod si totum spatium est unicum punctum, tunc per nullam potentiam posset simul existere res, & ejus negatio.*

VIII. *Objecies quartò: ut res dicatur non esse hic, sufficit hic esse negationem ubicacionis, licet non sit necessarium negatio rei. Contra primò, saltem ubicacionem Londonensem non esse hic, est ejus negationem esse hic, ex contradicione ostensum est. Contra secundum, ubicumque res non datur, est, debet ejus negatio esse, cum evidens videatur ubique debere esse alterum ex contradictoriis. Respondet ergo, si sumatur rem non esse hic inadæquate, seu pro negatione solius rationis formalis per quam res est hic, concedo antecedens; si sumatur adæquate, nego, sicut enim res hic, est complexum ex re & ubicacione, ita & rem non esse hic, si complete sumatur, est complexum ex negatione tam ubicacionis, quam rei.*

IX. *Urgebis ablatâ solâ ubicacione auferatur illud complexum, ergo per solam negationem ubicacionis Petrus non est Leodij. Distinguo antecedens, ablationem quomodo per auferatur in ratione complexi formaliter, seu reducere solius ubicacionis, concedo antecedens; specificative seu adæquate, nego. Sic solâ sublatâ unione, vel uno palmo, tollitur homo & ulna in ratione hominis & ulnæ formaliter, non tamen propterea totum tollitur, quod in homine erat, & in ulnâ. Verum est quidem sublatâ ubicacione tolli necessario rem, cum esse sine ubicacione non possit, non tamen tollitur formaliter per negationem ubicacionis, sed per negationem propriæ entitatis. Unde posita solâ negatione ubicacionis Leodiensis, non tollitur totum id per quod Petrus erat Leodij, seu illius complexi, Petrus timurum Leodij existentis.*

X. *Petrus ergo quando primò producitur non tam tollit sui negationem, sed illam tantum ejus partem, que illo in loco erat ubi producebatur, dum vè mox inter alii & aliis negationis sive partibus successivè sive applicatur, eas successivè tollit, emergentibus statim diversis novis negationis partibus in partibus illis spatijs, partes sive quas successivè relinquunt, cum ubique esse debeat alterum ex contradictoriis, res scilicet, vel res negatio.*

SECTIO X.

Reliqua ad Negationum & Privationum naturam spectantia.

I.
*Negationes
opposito ferè
modo se ha-
bent ad res
quas tollunt.*

Primum est Negationes opposito ferè modo se habere ad res quibus privant, seu quas impediunt, vel tollunt. Rei enim supernaturalis negatio est naturalis, rei finitæ negatio suo modo infinita, rei temporanæ eterna, negatio rei indivisibilis di- visibilis, rei demum impossibilis negatio est neces- saria.

Formarunt
inter se repu-
gnantium
non repugnare
negationes.

Secundum est formarum inter se pugnantium negationes non eo inter se modo opponi, quo opponuntur sibi invicem ipsæ formæ; color enim & frigus in summo naturaliter, amor & odium efficax supernaturaliter in eodem subiecto simul esse nequeunt, eorum tamen negationes, eo modo que sunt, in eodem simul subiecto sunt naturaliter.

III.
Eadem ca-
renia forme-
cum caren-
zia diversa
unionis con-
stituit nega-
tionem vel
privationem

Tertium est privationem stricte sumptum esse concretum, & consistere in carentia formæ & car-
rentia unionis. Eadem ergo carentia formæ cum ca-
rentia diversæ unionis constituit negationem vel pri-
vationem. Sic negatio anima rationalis & negatio
unionis cum materiâ est privatio, eadem negatio
animæ & negatio unionis ad Angelum, est negatio
strictè sumpta. Sicut ergo materia prima cum for-
mâ leonis constituit leonem, cum formâ ignis igne-
ita eadem carentia seu negatio formæ absolute cum
negatione unionis ad subjectum aptum, Privatio-
nem constituit, cum negatione unionis ad subje-
ctum non aptum, Negationem strictè sumptam.
Licit inadæquate & incompletæ carentia solius for-
mæ absolutæ dici privatio possit, vel Negatio respe-
ctu diversorum subjectorum.

IV.

Quatum est Privationem duobus modis sumi
transcendentaliter, & praedicaliter: Privatio
transcendentaliter sumpta nihil aliud est quam com
plexum illud ex negatione forme & negatione uno
nis, respectu subjecti ex naturâ sua apti ejusmodi
unionem & formam recipere. Addo tamen ad ratio
nem privationis sufficere si subjectum etiam super
naturaliter formæ illius capax sit, & simul capax
effectus ejus formalis: unde negatio gratiæ, & ne

Ad privationem sufficietur supernaturalis capacitas subjectus respectu for.

effectus ejus formalis: unde negatio gratiae, & negatio unionis illius cum animâ, vel Angelo, est priuatio, negatio eadem gratiae, & negatio unionis respectu lapidis est negatio: esto enim gratia in lapide divinitus collocari possit, lapis tamen effectum formalem gratiae recipere non potest, nec denominari gratus.

Y.
Quid dicar
Privatio
predicā-
mentaliter
sumbia.

Privatio prædicamentaliter sumpta præter duas illas negationes formæ & unionis, variæ requiriunt circumstantias, ut existentiam subjecti, variæ dispositiones, exigentiam etiam subjecti pro tempore aliquo determinato, ut catulus nono die visum exigit, ante quod tempus, esto non videat, cæcus tamen non est. Nonnunquam etiam conditiones alias morales includit, sic privatio gratiæ licet physice semper sit privatio respectu animæ, quia anima subjectum semper est gratiæ, & effectus illius formalis physice capax, in statu tamen puræ naturæ carentia gratiæ & unionis in animâ, vel Angelo non fuisset privatio, sed negotio moraliter, quod nimis rurum in eo statu, esto esset capacitas ad gratiam, nullam tamen fuisset eam habendi obligatio, nec illo modo erat animæ debita. Privatio itaque prædicamentalis sumpta, sive ea physica sit, sive moralis in negationem transire potest, & econtra, non sic privatio sumpta transcendentaliter, in privatione transcendentaliter sumptæ suo modo erant ab æterno, & que semel sunt tales, sunt semper tales.

Priuatio
pradicamen
saliter sum
pta potest
transire in
negationem
Eccontra.

Quintum est in necessariis numquam dari privationem prædicamentalem strictè sumptam, in his enim, positis omnibus ad formam requisitis, ponitur necessariò semper forma, sicque nunquam datur illius privatio. In liberis tamen datur, ibi namque positis omnibus requisitis, potest subiectum operari, & non operari, habere, & non habere formam.

Ad privationem ergo communī modo acceptam
non est opus ut omnia omnino ponantur ad formā
inductionem requisita, sic enim nullus unquam esset
cæcus, cum in cæco nunquam sint omnes disposi-
tiones ad vīsum necessariæ, sic enim poneretur vī-
sus, & cæcitas cessaret, nec tenebra nocte in nostro
essent hemisphærio, dum sol est apud antipodas, &
multò minus essent tenebrae in cœvæ aliquā subter-
raneā obscurā. Et hæc de privatione prædicamenta-
liter sumptā, si enim privatio sumatur transcen-
daliter, ubicumque est negotio formæ & negotio
unionis respectu subjecti apri, est privatio, & si su-
matur completere, pro complexo scilicet ex negotio
formæ & negatione unionis, est ita essentialiter
privatio, ut transire in negationem non possit.

Sextum est privationes formarum quæ recipiunt magis & minus, suas hac in parte formas imitari, & intendi aliquo modo ac remitti, ita ut quod forma est intensior, ut plus lucis in aëre, eò privatio sit remissior, seu minus tenebrarum, & econtra, quod minus lucis, eò intensior ejus privatio, & plus tenebrarum. Formarum vero earum quæ nec intenduntur, nec remittuntur, quales sunt omnes substantiales, privationes magis & minus non recipiunt, nec ullam omnino intentionem habet negatio formæ equi, leonis, vel aquilæ.

S E C T I O X I

An Privatio & forma immediate opponantur:
ubi an detur Negatio Negationis.

Quod primum Respondetur, Privationem & forinam immediate inter se opponi. Ratio est, quia cæcitas est privatio visus, privatio autem visus est non visus, nihil autem magis immediate opponitur alteri, quam esse & non esse opponantur inter se.

Dices, non cæcus opponitur privatiæ cæco. Res-
pondetur ita esse, sed non cæcus, si sit circa idem
subjectum in quo erat cæcitas, idem est ac videns.
Urgebis, lapis non est cæcus, & tamen non videt,
ergo non cæcus & videns non sunt idem. Distinguo
consequens, non sunt idem in subjecto visus non ca-
pace, concedo consequentiam; in subjecto visus ca-
pace, nego. Hoc autem non arguit quidquam inter
cæcitatem & visum mediare, ubincunque est cæcitas,
sed solum visum duas habere negationes inadæquate
disparatas, ratione diversarum unionum, quibus
tollitur in diversis subjectis, & complexum illud
negationum quod respicit subjectum aptum, est Pri-
varatio, quod vero subjectum respicit visus incapax,
sive non aptum, est mera Negatio.

Lapis ergo dum non est cæcus, non habet negatio-
nem contradictoriam cæcitatit, sed est non cæcus Quia ratiōne
per negationem quasi contrariam cæcitatit, seu per lapis nec p
negationem disparatam. Est itaque lapis non cæcus acuī, nec
per eandem negationem, per quam est non videns, viden.
secundum diversas formalitates in negatione illa in-
clusas; in quantum enim negatio illa tollit, seu
excludit visionem à lapide, lapis est non videns: in
quantum verò eadem negatio connotat subjectum
incapax visus, dicitur lapis non cæcus, cum cæcitas
semper connotet in subjecto aptitudinem ad visio-

nam. Quod si quis cum communī dicere malit priuationem & formam, respectū subjecti formā non capacis, opponi inter se solum mediātē, qui subiectum illud nec cæcum est nec videns, per me licet, rem tenemus, loquarū quīque ut libet.

IV. Quid secundum: dico contra P. Salas 1.2. d.18. sc̄t. 7. non dari Negationem Negationis, negationem, inquam, contradictionem, non contradictionem, aut disparatam, has enim certum est æquē inter negationes dari, ac inter res positivas, cūm non minus tenebræ non sint cæcitas, ac Petrus non sit Paulus. Ratio est, quia contradictiones sunt quæ maximè distant, sed quod maximè distat, à negatione est res positiva, ens scilicet & non ens ergo. Confirmatur, negatio per formam positivam destruitur, utpote quæ cum ea ne quidem divinitus stare possit, quorum ergo alia singitut negatio priori contradictione? sanc̄ si qua secundæ hujus negationis sit necessitas, ut opponatur prima, erit & eadem tertia necessitas ut opponatur secunda, & si dabatur procelius in infinitum, quod in per se subordinatis censetur ab omnibus inconveniens.

V. Dices: in Petro est privatio visus, seu cæcitas, sed in pariete non est hac privatio, seu cæcitas, & tamē nec est in pariete visus, ergo in pariete est negatio, seu privatio privationis visus, seu cæcitat. Distingo consequens, est in pariete negatio disparata, vel contraria cæcitat, concedo consequentiam: est in eo negatio cæcitat contradictione, nego. Est

ergo in pariete negatio contradictione solum visus, disparata, vel ad summum contraria cæcitat, nihil enim contradictionum negationis præter formam positivam esse potest, quippe quæ sola maximè ab ea distat. Unde è contra rei etiam positivæ contradictionum nihil est præter negationem, sicq; nullæ duæ res positivæ sibi propriæ sunt contradictiones, nec enim immidiat tollunt, nec maximè distant.

Urgebis, ubiunque non est forma, est negatio. **VI.** formæ, ed cæcitas non est in pariete, ergo in pariete ^{dicitum illud,} est debet negatio cæcitat. Responditur, dicitum ^{ubiq; non} illud ubiunque non est forma, est negatio formæ, ^{est forma et} intelligi de forma propriæ dicta, seu de forma positiva, certum enim est, ubiunque non est aliqua negatio, non esse ibi negationem illius contradictionem, sed solum contraria, alteram scilicet ^{negatio for-} ^{debet de for-} ^{ma propria} ^{dicta, seu po-} ^{positiva.}

Ejusdem rei positiva negationem, quæ impedit quo minus alia illa negatio sit in hoc subjecto, cūm una ad effectum exclusionis formæ positivæ sufficiat. Et eodem modo solvitur quod objici posse, nempe ubique esse debere alterum ex contradictionib; dico enim ubiunque non est forma positiva, esse aliquam ejus negationem, & ubiunque nulla est rei aliecius positivæ negatio, est res ipsa positiva, non tamen intelligi hoc ita debet, quia ubiunque non est particularis aliqua negatio, illuc esse statim debet forma positiva oppolita, sed ubiq; esse debere vel formam, vel aliquam ejus negationem.

DISPUTATIO XIX.

De Distinctionibus in genere.

Tractatus de distinctionibus illustratus de universalibus libris necessariis præmitur. **D**istinctio claritatem, confusio tenebras parit. Ad graves ergo & implexas illas, quæ crebræ in universalibus occurunt, difficultates enodandas hunc de Distinctionibus tractatum præmitunt Dialectici, ut illius præsidio intellectus abstrusa illa, ac tenebris quibusdam involuta, quæquæ à sensibus remota, unius mentis obtutibus subjiciuntur, promptius & expeditius percurrat: ut, inquam, in re obscura certius, in incerta securius, in lubrica firmius figat pedem.

SECTIO PRIMA.

Virum Distinctio formaliter sit in negativo, an positivo.

L. **D**e rebus positivis est sermo. Negationes enim rebus positivis, hoc est seipso distinguuntur, certum est, antè mundum quippe conditum negatio solis distinguebatur à negatione lunæ, nemine enim cogitante negatio solis non erat negatio lunæ, sicut nec modo negatio Bucephali est negatio Anti-Christi. Negationes tamen dum inter se distinguuntur, non sibi invicem opponuntur contradictione, sed vel contrarie, vel disparate, negationi enim solis non opponitur contradictione negatio lunæ, sed sol. Unde res positiva poterunt inter se distinguiri, licet non opponantur sibi contradictione. Circa res ergo positivas

Prima sententia est res duas positivas, pura solem & lunam, distinguiri per relationem quandam prædicamentalem, ad rei cuiusque existentiam emergentem, quam disquiperantia vocant: ita Mairo. in 1.d 8. q. 2. Bassolis d. 22. q. 4. a. 2. g. 1. & alij.

Sed contraria pro illo priori antequam emergenter relatio illa disquiperantia inter equum & leonem R. P. Th. Compton Philosophia.

existentes, existebant entitates illæ ut duæ, existebant enim ut fundamentum & terminus, hujus relationis, ergo leo & equus, Petrus & Paulus pro illo priori existebant ut duo, ergo ut distincti, ergo non distinguuntur per relationem. Unde cum Angelus pro illo priori entitates illas intuitivè inspiciens, unam tamquam aliud quid ab altera videret, distinguuntur pro illo priori non fundamentaliter, sed formaliter. Quod argumentum æquē probat res istas non distinguiri per negationes.

IV. Secunda, & maximè inter recentiores recepta opinio est, distinctionem omnem realem in negationem identitatis sitam esse. Distinctio itaque pro materiali exterrum dicit quod distinguuntur, pro formalis vero negationem, que, inquit, est ratio formalis per quam una res distinguuntur ab alia: ita Suar. d. 7. Met. f. 1. n. 2. Fonseca, & idem tenere videtur Arriaga d. 1. Met. f. 4. n. 9. & alij.

SECTIO II.

Res positiva seipso distinguuntur, non per negationes.

I. Ta Gabriel in 1.d. 2. Okam in 2. q. 2. P. Hurtado d. 6. Met. f. 5. g. 3. & alij, qui distinctionem esse rei cuiusque entitatem assertunt, non negationem, licet per negationem explicetur, negatio enim hæc rem in suo esse constitutam supponit, & consequitur, quæ proinde per negationem illam distinguiri non potest, ut sect. præced. n. 3. diximus de relatione illa ve disquiperantia.

Omissis vero rationibus P. Hurtado, quarum pleræque cum nostris principiis stare vix possunt. Probat. Probatur. I. Differentia rei positivæ ut diffe-

Contrà: pro aliquo priori ad relationem illam Petrus & Paulus distinguuntur.

II.

Ratio est: res enim positiva seipso distinguuntur, non per negationem.